

Una illa en el cinema

'L'illa de l'holandès',
l'"opera prima"
del cineasta valencià
Sigfrid Monleon, arriba
a les pantalles aquest
divendres, 5 d'octubre.
Basada en la novel·la
homònima
de Ferran Torrent,
la pel·lícula és el fruit
d'una coproducció
insòlita entre
la valenciana
Nisa Producciones
i la catalana Oberon
Cinematogràfica,
rodada a cavall
entre Eivissa,
Formentera,
València i Barcelona.

Les vies de contacte entre els territoris de parla catalana no destaquen, en el terreny de la producció cinematogràfica, per la seva fluïdesa. És per això que l'estrena de *L'illa de l'holandès*, el primer llargmetratge de Sigfrid Monleon, té una significació afegida més enllà dels mèrits intrínsecs del film: és el resultat d'una coproducció entre una productora valenciana i una de catalana.

Nisa Producciones i Oberon Cinematogràfica han tirat endavant el projecte de convertir en pel·lícula la novel·la homònima de Ferran Torrent, construïda a partir d'un guió que signa el jove director i Torrent mateix. Rodada en català —minoritàriament també en francès i castellà—, amb un pressupost de 180 milions de pessetes i amb els escenaris d'Eivissa i Formentera en primer terme, el film es pot quedar com l'excepció que confirma una regla poc propícia a les col·laboracions, o bé com un primer pas per aplanar el camí —llarg— que encara li queda per recórrer al cinema als Països Catalans.

Sigui com sigui, l'ambient i cultura mediterranis que es respira a la novel·la fan que —així ho afirma Monleon—, en l'adaptació cinematogràfica de *L'illa de*

l'holandès, fos especialment pertinent la coproducció valencianocatalana. La llengua és un factor molt important i valorat pel director de la pel·lícula. De fet, aquesta té un plantejament d'obra de so directe, amb una única versió original, cosa difícil de trobar en l'actual cinema català. I el cineasta volia defugir de "l'estranya fórmula" d'incorporar actors espanyols o no catalanoparlants, "perquè al final acabes rodant un film on hi ha diverses llengües que acaben sent doblades".

Tot i que els escenaris de *L'illa de l'holandès* s'ubiquen com un puzzle en part a Eivissa i en part a Formentera, el valencià és el dialecte vehicular al film. I és que "l'illa no existeix, no respon a cap geografia concreta, sinó que és una illa pròpia, imaginària, i per això preferia la sonoritat valenciana a la balear", explica el cineasta, per bé que matisa que ha volgut que també hi hagi present el tortosí de Pere Ponce.

Ponce és, juntament amb Cristina Plazas i Feodor Atkine, el protagonista de la història. Encarna la figura de Lluís Dalmau, un jove professor universitari que és detingut per la seva activitat política i deportat a una illa, com oblidada, l'any 1969. El director considera que el context polític apareix aquí més marcat que a la novel·la de Ferran Torrent, amb qui ha confeccionat el guió del film. En aquest cas, s'inclouen imatges de Dalmau quan arriba a l'illa amb el cos masegat després d'un interrogatori i una tortura. "El component polític és important perquè mou la història —explica Monleon— i, encara que la indefinició temporal forma part de l'indret, es dona a conèixer l'època en què transcorren els esdeveniments i, fins i tot, es deixa veure una

Costa definir el gènere del film, tot i que el director el situa proper al d'aventures

L'equip que roda *L'illa de l'holandès* posa amb l'escriptor Ferran Torrent, autor de la novel·la homònima en què es basa la pel·lícula. El director, Sigfrid Monleon, és el tercer per la dreta.

fotografia de Francisco Franco.”

En arribar a l'illa, Dalmau conviu amb una petita comunitat de persones que tenen les salines com a *modus vivendi* i que es troben davant del dilema de decantar-se a favor de la construcció d'una urbanització turística amb capital estranger o trobar el mitjà d'impedir el tancament de la tradicional indústria salinera que ha mantingut de sempre l'economia illenca. Però seduït per l'ambient físic i humà, Dalmau acabarà posposant els seus plans de fuga amb l'inici d'una relació amorosa amb Feli, una granjera mare d'una filla, fruit d'un idil·li amb Patrice que no va quallar. L'actor que interpreta aquest darrer personatge, Feodor Atkine, és francès tot i que parla el català amb desimboltura; cosa que ha fet possible l'elaboració d'una única versió del film sense haver de recórrer als doblatges (tot i així, el francès i el castellà també se senten a la pel·lícula, que es projecta amb subtítols quan hi figura la primera llengua.).

El triangle amorós que componen els protagonistes és justament una de les variacions que incorpora la versió cinematogràfica, per bé que n'hi ha moltes: de trames, subtrames i el final mateix de la pel·lícula. Monleon ho atribueix als “canvis normals que comporta passar d'un mitjà a un altre: les lleis narratives són diferents”. Amb tot, el motiu

moral que et porta a fixar-te en la història i els personatges del text literari es mantenen, la qual cosa no treu que aquests incorporin nous girs.

Tant Ferran Torrent com Sigfrid Monleon, artífexs del guió, consideren que el film és molt fidel a l'esperit de la novel·la. “Ferran ha estat el primer entusiasta –diu el director–, s'hi ha implicat molt: ho revisava tot i estava molt atent als diàlegs.” La col·laboració entre cineasta i escriptor arrenca de fa temps. Abans de publicar el llibre, Torrent es va dirigir al jove director amb l'esborrany del text i li va proposar d'adaptar-lo al cinema. “Des del primer moment –recorda Monleon– li vaig dir que hauria de ser això, una adaptació, perquè jo no volia ni podia il·lustrar una novel·la, cosa que és, d'altra banda, d'un empobriment enorme.”

Al director, li costa de definir el gènere del film, tot i que el situa proper al d'aventures o, com va escriure un crític, “a cavall entre el cinema negre i l'aventura”. Més aviat, però, allò que explica és l'aventura interior dels personatges, és a dir, que conserva l'aroma d'un film d'aventures però no arriba a ser una pel·lícula de gènere. El cineasta, que a més de curtmetratges (*Si llegas o es regreso*, *La semilla del diablo*), ha escrit llibres sobre el setè art i ha exercit de productor, distribuïdor i guionista, va prendre com a models ci-

nematogràfics per a *L'illa de l'holandès* Jean Renoir i Howard Hawks, per la calidesa i tendresa que té l'un, i per l'esperit de comunitat amb llaços forts que conté l'obra, que igualment no exclou la possibilitat de traïció, per l'altre.

“És una pel·lícula molt sensual, molt càlida i mediterrània, però si t'hi fixes bé, és contrària al clixé del que s'entén per una pel·lícula meridional”, assegura Monleon. Així, no és un film amb sons cridaners; els personatges parlen en veu baixa i, si hi ha tocs de suspens i intriga, cal buscar-los més aviat en els personatges. “En definitiva, el plantejament és realista –afegeix–, no pel fet de documentar una realitat concreta, sinó pel que fa a l'estil, a l'actitud i al valor de la llengua.” Val a dir que la versió en què la pel·lícula s'estrenarà a la resta de l'estat és doblada al castellà, tret de la versió original amb subtítols quan s'hi parla francès. I això fa, al parer del cineasta, que es perdin matisos rellevants del perfil d'alguns dels personatges.

Sense ser coral, la pel·lícula té tres protagonistes i un bon nombre de secundaris de luxe, com ara el valencià Juli Mira o l'actriu catalana Emma Vilarasau (que per primer cop sona amb accent valencià), en un repartiment artístic que es completa amb Roger Casamajor, Rocío Marco Mut, Francesc Garrido, Dafnis Balduz, Juli Cantó, Enric Benavent, Elvira Granados, Michel Cordes, Victor Pi i Chantal Aimée.

El film ha comptat amb un pressupost de 180 milions i amb la col·laboració de Canal+ i de les televisions públiques: Televisió Espanyola, Televisió de Catalunya i Canal 9, que n'han comprat els drets d'emissió. No en va, “sense col·laboracions d'aquesta mena és impossible tirar endavant una pel·lícula”, afirma el director de la cinta, el qual ara treballa en guions originals, de collita pròpia, mentre espera quina rebuda suscitarà la seva *opera prima*. “Quan vaig fer-la –confessa– era com fer la primera i la darrera pel·lícula. La decisió de continuar o no depenia que *L'illa de l'holandès* funcionés.”

Núria Zayas